

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

KOULUPOISSAOLOJEN INTERVENTIOVALIKKO perusopetusikäisille

PKS Lape

Erva, Lasten ja nuorten mielenterveystyöryhmät

Taulukon käyttö

Taulukkoon on koottu käytössä olevia interventioita ja suosituksia koulupoissaoloihin puuttumiseen. Interventiot on luokiteltu Koulupoissaolokyselyn (Kearney 2002) tunnistamien syytekijöiden mukaisesti. Taulukossa on tyhjä sarake täydennettäväksi alueellisilla toimijoilla ja sopimuksilla. Taulukkoa voi kukin täydentää tai jatkokehittää oman alueen tarpeiden mukaan.

Yhteistyön eri mahdollisuudet:

- Interventioita voi toteuttaa koulun omana toimintana tai yhteistyössä perus- ja/tai erityistason toimijoiden kanssa.

Käsitteistä

- **Perhekeskus** käsittää perustason lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut : perheneuvola, nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut, kouluterveydenhuolto, perhetyö, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut
- **Oppilashuolto**: psykologi ja kuraattori sekä kouluterveydenhuollosta terveydenhoitaja ja lääkäri
- Oppilashuoltotyötä koordinoi **oppilashuoltoryhmä**, johon voi kuulua esim. rehtori, erityisopettaja, oppilaanohjaaja, koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja, lääkäri sekä tarvittaessa opettaja.

Koulupoissaolojen ennaltaehkäisy

Suositukses (mm. Kearney 2008)

- päivästruktuurin ylläpito, riskihetkien tunnistaminen, vanhemman tukeminen, ikätovereiden tuki, oppilaan luottohenkilön apu, oppilaan ja vanhempien psykoedukaatio, kaverisuhdetaitojen vahvistaminen
- riittävät opilliset tukitoimet, tukiopetus, ongelmanratkaisukeinojen opettaminen, kannustinjärjestelmät
- opettajien voimavarojen huomioiminen, koulun muun henkilökunnan riittävä resurssointi
- seuraamukset, esim. erottaminen ovat toimimattomia keinoja
- Toimintaperiaatteita: Ennakointi ja tunnistaminen, avoimuus ja tiedottaminen, yhteisöllisyys, **matalan kynnyksen keskusteluyhteys** koulussa kaikissa asioissa

Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapana, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus)	Alueellinen osaaja/ vastuutaho
Koulun ja kodin yhteistyö <ul style="list-style-type: none">• Lapset puheeksi –menetelmä (Verkostotyönkoontilomake)	Koko koulun henkilökunta		
Sosiaaliset taidot ja ryhmäyttäminen <ul style="list-style-type: none">• luokkatyöskentely• lasten ja vanhempien fokusoidut ryhmiä; avoimia ja fokusoituja esim. Ihmeelliset vuodet, Friends,)• Ohjatut välitunnit	oppilashuolto, srk, järjestöt, nuorisotoimi Työntekijä koulusta tai yhteistyö eri toimijoiden kesken Perhekeskus: perhetyö, perheneuvola	Kasvun tuki	
Oppiminen <ul style="list-style-type: none">• Oppimisvaikeuksien selvittäminen ja arviointi, seulat (Oppimisen ja kehityksen pulmat palvelukuvaus)• Oppimisen tukitoimet yleinen, tehostettu tai erityinen tuki (sis. oppimisen tilapäiset erityisjärjestelyt) esim. eriyttäminen, tukiopetus, läskykerhot, osa-aikainen erityisopetus, opetuksen tilapäinen erityisjärjestely• Pedagogiset interventiot joilla pyritään ehkäisemään oppimisvaikeuksia tai muutetaan lapsen tai nuoren käytöstä yksilön ja ympäristön kannalta suotuisampaan suuntaan.	Opettajat, laaja-alaiset erityisopettajat koulupsykologi	Koululääkäri neuropsykologi perheneuvola	
Kouluterveydenhuollon palvelut <ul style="list-style-type: none">• terveydenhoitajan tavoittaminen koulusta myös pienissä asioissa• terveystarkastukset	Kouluterveydenhoitaja, lääkäri		
Muuta <ul style="list-style-type: none">• Sähköisten välineiden hyödyntäminen• jalkautuminen nuorten ajanviettopaikkoihin mm kauppakeskukset yhteistyössä nuorisotoimen kanssa• Koulukummi/kummioppilas- toiminta• vierellä kulkeminen kouluun saattaminen, läksyissä auttaminen			

1. TARVE VÄLTÄÄ KOULUUN LIITTYVIÄ KIELTEISIÄ TUNNETILOJA TAI TILANTEITA TAI YLEISESTI AHDISTUNUT TAI MASENTUNUT OLO

Täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapana, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinaatio)	Alueellinen osaaaja/vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> Opilliset tukitoimet ja pedagogiset interventiot 	<p>Vuosiluokkiin sitomaton opetus pitkittyneissä poissaolotapauksissa</p> <p>Yleinen, tehostettu tai erityinen tuki (sis. oppimisen tilapäiset erityisjärjestelyt) esim. eriyttäminen, tukiopeus, osa-aikainen erityisopetus.</p> <p>Opetuksen tilapäinen erityisjärjestely on viimesijainen vaihtoehto oppilaan opetuksen järjestämiseksi tilanteessa, jossa koulun muut tukitoimet ovat jo käytetty tai eivät auta oppilasta.</p>	Rehtori, opettaja, oppilashuolto		
<ul style="list-style-type: none"> Asteittainen palaaminen kouluun 	<p>Lyhennetyt koulupäivät, tehtävien ja kokeiden järjestelyt, pienin askelin eteneminen</p>	Rehtori, opettaja, kouluterveydenhuolto, oppilashuolto		
<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmuuden tuki 	<p>Tapaamiset, yhteiset sopimukset, kasvatus-, ym. neuvonta</p> <p>Arjen strukturointi</p> <p>Perheen omien verkostojen hyödyntäminen</p>	<p>Oppilashuolto yhdessä vanhempien kanssa</p> <p>Opettaja, Perhekeskustoimijat, järjestöt</p>	<p>Perhekeskustoimijat</p> <p>Lastensuojelu</p> <p>MLL:n materiaalit www.mll.fi</p> <p>Neptunus –materiaalit https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/lapsiperheiden-palvelut/nepsy/selviytymiskeinot.html</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Tukihenkilötoiminta ja muu vapaa-ajantoiminta 	<p>Ice Hearts/Nice hearts- toiminta</p> <p>Iltapäiväkerho</p> <p>Tukihenkilöt esim. Zemppari-ohjaaja</p> <p>Tyttöjen ja poikien talot</p> <p>Nuorisotoimen toiminta</p>			

1. TARVE VÄLTÄÄ KOULUUN LIITTYVIÄ KIELTEISIÄ TUNNETILOJA TAI TILANTEITA TAI YLEISESTI AHDISTUNUT TAI MASENTUNUT OLO

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapaa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaaaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none"> • CBT/KKT (kognitiivinen käyttäytymisterapia) pohjaisten menetelmien käyttö 	<p>Psykofyysiset – ja mielikuvaharjoitukset (esim. hengitys)</p> <p>Altistus-, rentoutus-, ja siedätysharjoitteet</p> <p>Oireen mukaiset ryhmät</p> <ul style="list-style-type: none"> • esim. jännittäjäryhmät, ART-ryhmä, Friends • jos ahdistuneisuus diagnosoitu: Ryhmämuotoinen tai yksilökohtainen interventio esim. Chilled, Cool Kids <p>Lasten ja nuorten mielenterveystalojen verkkopohjaiset omahoito-ohjelmat</p>	<p>Oppilashuollon työntekijä</p> <p>Työpari esim. opettaja, perheneuvolan työntekijä</p> <p>Nuorten palvelut</p>	<p>lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, Järjestöt</p> <p>Perhekeskuksen koordinointi alueen ryhmistä</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Psykoedukaatio 	<p>Koulutuksellinen tiedon jakaminen oppilaaalle ja vanhemmille mielenhyvinvoinnista ja mielenterveydestä</p> <p>Sähköiseen Lasten ja nuorten mielenterveystaloon tutustuminen ja käyttö</p> <p>https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/Pages/default.aspx</p> <p>https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/Pages/Default.aspx</p>	<p>Oppilashuollon työntekijä (koulupsykologi, kuraattori tai terveydenhoitaja)</p>	<p>Lasten ja nuorten mielenterveystalojen ammattilaisuus</p> <p>https://ammattilaiset.mielenterveystalo.fi/Sivut/etusivu.aspx</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Mielenterveyden ja psykososiaalisen terveyden arviointi 	<p>Lapsen psykososiaalisen terveyden arviointi: Laps –lomake (4-15 vuotiaat)</p> <p>Tarvittaessa lääkärin arvio erikoissairaanhoidon lähettämisestä</p> <p>Nuoren mielenterveyden geneerinen arviointi-instrumentti (GMI)</p> <p>Mielialakyselyt</p> <p>Tarvittaessa lääkärin arvio erikoissairaanhoidon lähettämisestä</p>	<p>Ensimmäinen työntekijä aloittaa täyttämisen</p> <p>Oppilashuolto</p>	<p>Laps-lomake: https://thl.fi/documents/732587/741077/LAPS_lomake_06092010.pdf</p> <p>GMI: Hyks Varhain, AVOT (Espoo), Nuorisopsykiatria http://www.socca.fi/kehittaminen/lapsen_paras_-_yhdessä_enemmän_-_hanke/erityis- ja_vaativimman_tason_palvelujen_uudistaminen</p>	

1. TARVE VÄLTÄÄ KOULUUN LIITTYVIÄ KIELTEISIÄ TUNNETILOJA TAI TILANTEITA TAI YLEISESTI AHDISTUNUT TAI MASENTUNUT OLO

Täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaaja/vastuutaho
• IPC: Lievän tai keskivaikean masennuksen interpersoonallinen ohjanta	Strukturoitu yhden+ kuuden tapaamisen yksilökohtainen menetelmä. Keskustellaan masentuneen nuoren kanssa hänen ihmissuhteistaan ja oireista ja tarkastellaan niiden yhteyttä.	Koulutetut oppilashuollon työntekijät Nuorten mielenterveystoimijat	Nuorisopsykiatria, koulutetut työnohjaajat	
• Neuropsykiatrinen valmennus	Neuropsykiatrinen valmennus tukee psyykkisesti neuropsykiatrisista pulmista kärsivää lasta tai nuorta selviytymään arjen haasteista omien vahvuuksiensa avulla. Valmennus on käytännönläheistä voimavara- ja ratkaisukeskeistä perustuen asiakkaan omiin kykyihin ja mahdollisuuksiin auttaa itse itseään. Kuntoutus voi myös olla toiminnanohjauksellista.	Koulutetut neuropsykia triset valmentajat terveys- tai sosiaalitoimessa	Lastenpsykiatria, Nuorisopsykiatria	

2. TARVE VÄLTTÄÄ EPÄMIELLYTTÄVIÄ SOSIAALISIA JA/TAI ARVIOINTITILANTEITA

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulu- tus, koordinointi)	Alueellinen osaaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaaliin koulu- ja luokkatilanteisiin liittyvät tukitoimet 	<p>Sopimukset ja järjestelyt opettajan ja muun koulun henkilökunnan kanssa, Tavoitteena asteittainen rohkaistuminen sosiaalisissa tilanteissa.</p>	<p>Oppilas, vanhemmat, opettaja ja koulun oppilashuolto</p>		
<ul style="list-style-type: none"> Opilliset tukitoimet ja pedagogiset interventiot 	<p>Vuosiluokkiin sitomaton opetus pitkittyneissä poissaolotapauksissa</p> <p>Yleinen, tehostettu tai erityinen tuki (sis. oppimisen tilapäiset erityisjärjestelyt) esim. eriyttäminen, tukiopeus, osa-aikainen erityisopetus.</p> <p>Opetuksen tilapäinen erityisjärjestely on viimesijainen vaihtoehto oppilaan opetuksen järjestämiseksi tilanteessa, jossa koulun muut tukitoimet ovat jo käytetty tai eivät auta oppilasta.</p>	<p>Rehtori, opettaja, oppilashuolto</p>		
<ul style="list-style-type: none"> CBT/KKT (kognitiivinen käyttäytymisterapia) pohjaisten menetelmien käyttö 	<p>Psyko fyysiset – ja mielikuvaharjoitukset (esim. hengitys)</p> <p>Altistus-, rentoutus-, ja siedätysharjoitteet</p> <p>Oireen mukaiset ryhmät</p> <ul style="list-style-type: none"> esim. jännittäjäryhmät, ART-ryhmä, Friends jos ahdistuneisuus diagnosoitu: Ryhmämuotoinen tai yksilökohtainen interventio esim. Chilled, Cool Kids <p>Lasten ja nuorten mielenterveystalojen verkkopohjaiset omahoito-ohjelmat https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/Pages/default.aspx https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/Pages/Default.aspx</p>	<p>Oppilashuollon työntekijä (koulupsykologi, kuraattori tai terveydenhoitaja), tukikäynneillä Työpari esim. opettaja, perheneuvolasta Nuorten palvelut</p>	<p>Lastenpsykiatria, Nuorisopsykiatria, Järjestöt</p> <p>Perhekeskuksen koordinointi alueen ryhmistä</p>	

2. TARVE VÄLTÄÄ EPÄMIELLYTTÄVIÄ SOSIAALISIA JA/TAI ARVIOINTITILANTEITA

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapana, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulu-tus, koordinointi)	Alueellinen osaaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none"> psykoedukaatio 	Tietoa Lasten ja nuorten mielenterveystalojen sivuilta normalisointi ulkoistaminen	Sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilainen	Lasten ja nuorten mielenterveystalojen ammattilaisosio, perheneuvola, lasten- ja nuorisopsykiatria	
<ul style="list-style-type: none"> Mielenterveyden ja psykososiaalisen terveyden arviointi 	Lapsen psykososiaalisen terveyden arviointi: Laps –lomake (4-15 vuotiaat) Nuoren mielenterveyden geneerinen arviointi-instrumentti (GMI) Mielialakyselyt Tarvittaessa lääkärin arvio erikoissairaanhoidon lähettämisestä	Ensimmäinen työntekijä aloittaa täyttämisen Oppilashuolto Koululääkäri	Laps-lomake https://thl.fi/documents/732587/741077/LAPS_lomake_06092010.pdf GMI: Hyks Varhain, AVOT (Espoo) Nuorisopsykiatria http://www.socca.fi/kehittaminen/lapsen_paras - yhdessa_enemman - hanke/erityis- ja_vaativimman_tason_palvelujen_uu_distaminen	
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalisten tilanteiden pelkoon suunnattu kognitiivisen käyttäytymisterapian mukainen ryhmähoitomalli Itsetuntoon liittyvä tuki 	Jännittäjäryhmät Sosiaalistentaitojen ryhmät Esim. Kummi11 (Niilo Mäki-intituutti) http://kauppa.nmi.fi/product/521/kummi-11--oppilaan-minakuva-ja-luottamus-omiin-kykyihin	Koulupsykologit, Erikoissairaanhoido	Lasten- ja nuorisopsykiatria	
<ul style="list-style-type: none"> Asteittainen palaaminen kouluun 	Sopimukset ja järjestelyt oppilaan, vanhempien, opettajan ja muun koulun henkilökunnan kanssa,	Oppilas, vanhemmat, rehtori, opettaja, oppilashuolto		

3. TARVE HAKEA HUOMIOTA LÄHEISILTÄ

Suositellut työmenetelmät,	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none"> • vanhemmuuden tuki • Vanhempiin keskittyvät menetelmät (tavoite: vanhemmat rajoittavat lapsen poissaoloja ja varmistavat koulukäynnin jatkuvuuden) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat ilmaisevat lapselle selvästi odotuksen kouluunmenosta • Vanhempia ohjataan säännöllisten rutiinien noudattamiseen kotona aamuisin ja iltaisin • Vanhempia neuvotaan esittämään lapselle asetetut vaatimukset ja ohjeet selkeästi sekä toteuttamaan johdonmukaisesti koulusta (ilman pätevää syytä) poisjäämisen seuraamukset • Rajoitetaan lapsen ylenmääräistä kyselemistä ja muuta huomiota hakevaa käytöstä 	<p>Oppilashuolto yhdessä vanhempien kanssa Perhekeskus: Perheneuvola, Perhesosiaalityö ja Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perheneuvolan asiantuntijat • Sosiaalihuolto ja lastensuojelu • Väestöliitto • MLL 	
<ul style="list-style-type: none"> • Perhekeskeiset interventiot 	<ul style="list-style-type: none"> • Arjen struktuurit • Ikätasoiset kehitystehtävät • Systeminen lähestymistapa • Mc Master perhearviointi ja työskentely • Voimaperheet • http://kasvuntuki.fi/tyomenetelmat/voimaperheet • Ihmeelliset vuodet • Lapset puheeksi (uudessa käyttötarkoituksessa) 	<p>Opiskeluhuollon toimijat, perhekeskustoimijat, erikoissairaanhoido, opettajat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mc Master: Lasten- ja nuorisopsyk. henkilökunnassa koulutettuja • Voimaperheet: Kasvun tuki Ry, Turun yliopisto • Ihmeelliset vuodet: Kasvun tuki rY • Lapset puheeksi: Kasvun tuki ry 	
<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytymisterapeuttiset keinot 	<p>kannustus ja palkkiot toivottua käyttäytymistä kohtaan</p>	<p>Oppilas, vanhemmat, rehtori, opettaja, oppilashuolto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perheneuvolan asiantuntijat 	

3. TARVE HAKEA HUOMIOTA LÄHEISILTÄ

Suositellut työmenetelmät,	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapana, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none">Opilliset tukitoimet ja pedagogiset interventiot	<p>Vuosiluokkiin sitomaton opetus pitkittyneissä poissaolotapauksissa</p> <p>Yleinen, tehostettu tai erityinen tuki (sis. oppimisen tilapäiset erityisjärjestelyt) esim. eriyttäminen, tukiopeutus, osa-aikainen erityisopetus.</p> <p>Opetuksen tilapäinen erityisjärjestely on viimesijainen vaihtoehto oppilaan opetuksen järjestämiseksi tilanteessa, jossa koulun muut tukitoimet ovat jo käytetty tai eivät auta oppilasta.</p>	Rehtori ja opettaja vastaavat hakemisesta		
<ul style="list-style-type: none">Yhteistyö sosiaalihuollon toimijoiden kanssa	<ul style="list-style-type: none">Pyyntö sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitusMonitoimijainen arviointi, yhteinen suunnitelma ja työskentelySosiaalihuollon tukitoimet: kotipalvelu, perhetyö, tukihenkilötoiminta....Lastensuojelun tukitoimet: kaikki em. ja tehostettu perhetyö, sijoitus	Aloite koululta, toimijoina perhekeskus, perhesosiaalityö- ja sosiaaliohjaus tai lastensuojelun sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus	<p>Luo luottamusta, suojele lasta -opas THL: https://verkkokoulut.thl.fi/web/suojele-lasta</p> <p>Perheen tuki: Palvelutarpeen arviointi - Sosiaalihuolto/perhepalvelut</p> <p>Suojelun tarve: Lastensuojelun konsultaatio</p>	

4. TARVE HAKEA PALKITSEVIA TILANTEITA KOULUN ULKOPUOLELTA

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaja/vastuutaho (täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen)
<ul style="list-style-type: none"> • Perhettä tukevat, ongelmanratkaisukykyä parantavat menetelmät • Vanhempiin keskittyvät menetelmät (tavoite: vanhemmat rajoittavat lapsen poissaoloja ja varmistavat koulukäynnin jatkuvuuden) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat ilmaisevat lapselle selvästi odotuksen kouluunmenosta • Arjen struktuuri: Vanhempia ohjataan säännöllisten rutiinien noudattamiseen kotona aamuisin ja iltaisin • Vanhempia neuvotaan esittämään lapselle asetetut vaatimukset ja ohjeet selkeästi sekä toteuttamaan johdonmukaisesti koulusta (ilman pätevää syytä) poisjäämisen seuraamukset • Rajoitetaan lapsen ylenmääräistä kyselemistä ja muuta huomiota hakevaa käytöstä • laaditaan kirjalliset säännöt ekä oppilaalle että vanhemmille (oppilaan on osallistuttava opetukseen ja epämieluisia aktiviteetteja koulussa ei saa välttää) • Yrittämisestä ja osallistumisesta annetaan myönteistä/positiivista palautetta • koulupäivän keskenjättämisestä ei seuraa minkäänlaista hyvitystä tai erityisetuja koulussa tai kotona • Tarvittaessa mallikäyttäytymisen harjoittelua, roolileikkejä, kognitiivista terapiaa • Oppilaalle neuvotaan miten torjutaan tovereiden houkutukset koulupoissaoloihin • Tarvittaessa vanhemmat saattavat kouluun • Unirytmien korjaaminen : Unikoulu • Tsemppi- ja vanhemmuusryhmät • Kehitystehtävät <p>Menetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voimaperheet http://kasvuntuki.fi/tyomenetelmat/voimaperheet • Mc Master, • Ihmeelliset vuodet • Unikoulu • Monimuotoinen perheterapia MDFT, nuorten päihde ja käytösongelmien hoitoon kehitetty perhekeskeinen työmenetelmä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskeluhuollon toimijat • Perhekeskustoimijat, erikoissairaanhoidon, opettajat <ul style="list-style-type: none"> • Ihmeelliset vuodet: perheneuvola, lastenpsykiatria • MDFT: nuorisopsykiatria ja lastensuojelu 	<ul style="list-style-type: none"> • Voimaperheet: Turun yo • Ihmeelliset vuodet: Kasvun tuki ry • Mc Master: lasten ja nuorisopsykiatria • SPR:n turvatalo: unikoulu • MDFT: Nuorisopsykiatria 	

4. TARVE HAKEA PALKITSEVIA TILANTEITA KOULUN ULKOPUOLELTA

Täytetään koulun toimesta, jokaisella koululla erikseen

Suositellut työmenetelmät	Mitä tarkoittaa käytännössä. Esim. työtapa, työmenetelmä	Kuka toteuttaa?	Taustatuki (konsultointi, koulutus, koordinointi)	Alueellinen osaja/vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistoiminta sosiaalihuollon ja lastensuojelun kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyyntö sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus • Monitoimijainen arviointi ja yhteinen suunnitelma ja työskentely • Sosiaalihuollon tukitoimet: kotipalvelu, perhetyö, tukihenkilötoiminta, ryhmätoiminta, taloudellinen tuki • Lastensuojelun tukitoimet: kaikki em. ja tehostettu perhetyö, sijoitus 	<p>Aloite koululta, toimijoina perhekeskus, perhesosiaalityö- ja sosiaaliohjaus tai lastensuojelun sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus</p>	<p>Luo luottamusta, suojele lasta - opas https://verkkokoulut.thl.fi/web/suojele-lastat/ THL</p> <p>Perheen tuki: Palvelutarpeen arviointi Suojelun tarve: Lastensuojelun konsultaatio</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten mielenterveys ja päihdetyö: Nuorisoasema, Nuppi, Nupoli • Etsivä nuorisotyö (2.aste: ilmoitus etsivään nuorisotyöhön) • SPR. Turvatalo-toiminta, Tyttöjen ja poikien talot, Vamos toiminta • SRK: Saapas toiminta • LOHI –toiminta (Espoo) 	<p>Perhekeskus, Nuorisotoimi, Järjestöt</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Ryhmätoiminnat 	<p>•ART (Aggression replacement training) tähtää toiminnallisten harjoitusten kautta sosiaalisen, hyväksytyyn käyttäytymisen vahvistumiseen. ART:ssa on harjoitteita kolmella tasolla: vihanhallinta, tunnetaso; sosiaaliset taidot, käyttäytymisen taso; moraalinen perustelu, arvojen ja ajattelun taso</p>	<p>Koulutetut ART –ohjaajat esim. oppilashuollosta tai sosiaalihuollosta työparina</p>	<p>Lastenpsykiatria, Nuorisopsykiatria Suomen ART-yhdistys</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Opilliset tukitoimet ja pedagogiset interventiot 	<p>Vuosiluokkiin sitomaton opetus pitkittyneissä poissaolotapauksissa Yleinen, tehostettu tai erityinen tuki (sis. oppimisen tilapäiset erityisjärjestelyt) esim. eriyttäminen, tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus.</p> <p>Opetuksen tilapäinen erityisjärjestely on viimesijainen vaihtoehto oppilaan opetuksen järjestämiseksi tilanteessa, jossa koulun muut tukitoimet ovat jo käytetty tai eivät auta oppilasta.</p>	<p>Rehtori ja opettaja vastaavat hakemisesta</p>		